

ต้นหาพรรค

๑. กปิลมจจวตถุ. [๒๔๐]

"มณฺหสฺสชาติ อิมํ ธมฺมทฺสณํ สตถา เชตวเน วิหรนุ
โต กปิลมจฺจํ อารพฺภ กเถสิ.

อตีเต กิร กสฺสปสฺส ภควโต ปรีนิพฺพุตกาลे เทว กุล
ภาตโร นิภขมิตฺวา สวากานํ สนฺติเก ปพฺพชฺชีสุ.

เตสุ เชฏฺโฆ โสธโน นาม อโหสิ, กนิฏฺโฆ กปิโต นาม
อโหสิ.

มาตา ปน เนสํ สาธนี นาม (อโหสิ), กนิฏฺฐภคินี ตาปนา นาม
(อโหสิ).

ตาปี ภิกฺขุณฺีสุ ปพฺพชฺชีสุ. เอวํ เตสุ ปพฺพชฺชิตฺเตสุ, อุโก ภาตโร อาจ
ริยุปฺชฌายานํ วตฺตปํ ปฏฺวิตฺตํ กตฺวา วิหรนฺตา เอกทิวสํ "ภนฺเต
อิมสฺมี สาสเน กติ ธฺรฺวานี (อตฺถิ) ตี ปุจฺฉิตฺวา "คณฺธธฺรฺวญ วิปสฺสนาธฺรฺว
จาติ เทว ธฺรฺวานีติ สุตฺวา, เชฏฺโฆ "วิปสฺสนาธฺรํ ปุเรสฺสามีติ ปณฺจ วส
สานิ อาจริยุปฺชฌายานํ สนฺติเก วสิตฺวา ยาว อรหตฺตา กมฺมกฺก
านํ คเหตุว อรณฺถํ ปวิสิตฺวา วายมนฺโต อรหตฺตํ ปาปุณฺิ.

กนิฏฺโฆ "อหํ ตาว ตฺรฺโณ (อมฺหิ), (มยฺหํ)วฺฑฺฒกाले วิปสฺสนาธฺร
° ปุเรสฺสามีติ.

(จินฺเตตฺวา) คณฺธธฺรํ ปฏฺจเปตฺวา ตีณิ ปิฏฺกานิ อุกฺคณฺหิ.

ตสฺส ปรียตฺถี นิสฺสาย มหาปรีวโร (อุทปาติ), (ตสฺส) ปรีวารํ นิส
สาย ลาโก อุทปาติ.

โส พาสุสจจมเทน มตฺโต ลาภตณฺหาเย อภิกฺขุโต อติปณฺธิตมานิ
ตาย ปเรหิ(ชเนหิ) วุตฺตํ กปฺปิยํปี (วตฺถุ) "อกปฺปิยํ (วตฺถุ) โหติณฺติ
วตฺติ, (ปเรหิ ชเนหิ วุตฺตํ) อกปฺปิยํปี(วตฺถุ) "กปฺปิยน วตฺถุติ, (วตฺติ).

สาวชฺชปี (กมฺม) "อนวชฺชนฺติ, (วตฺติ).

อนวชฺชปี(กมฺม) "สาวชฺชนฺติ.

(วตฺติ) โส (กปิโล) เปสเลหิ ภิกฺขุหิ "มา อาวุโส กปิล เอวํ
อวจาติ วตฺวา ฐมฺมญฺจ วินยญฺจ ทสฺเสตฺวา โววทียมาโนปี "ตุมฺเห กิ
ชานาถ, (ตุมฺเห)ริตฺตมฺมจฺจิสฺสทิสฺสา (อตฺถ) ตีอาทินิ วตฺวา ภิกฺขุ ขุํเสน
โต วมฺเภนฺโต วิจฺรติ.

อถ อสฺส (กปิลสฺส) ภาทฺ สุธนฺตฺเถรสฺสาปี ภิกฺขุ เอตมฺตฺถํ อา
โรเจสฺส.

โสปี นํ อุปสงฺกมิตฺวา "อาวุโส กปิล ตุมฺหาทิสานํ หิ สม
มาปฺฏิปตฺติ สาสนสฺส อายุ นาม (โหติ), ตสฺมา สมมาปฺฏิปตฺตี
ปหาย กปฺปิยาทินิ (วตฺถุ) ปฏฺวิพาหนฺโต มา เอวํ อวจาติ โววทิ.

โส ตสฺสาปี วจฺนํ น อาทยิ. เอวํ (ภาเว) สนฺเตปี, นํ เถโร ทฺวิต
ติภฺขตฺตํ โววทิตฺวา โววาทํ อคฺคณฺหนตฺ (กปิถ) "นายนํ มม วจฺนํ กโร
ตฺติ ญตฺวา "เตนหาวุโส ปญฺญายิสฺสสิ สเกน กมฺเมนาติ วตฺวา ปก
กามิ.

ตโต (กาลโต) ปญฺจาย นํ อญฺเญปี เปสลา ภิกฺขุ จทฺทยิ
สุ. โส ทฺรจาโร หุตฺวา ทฺรจาจารปฺริวฺโต วิหรนฺโต เอกทิวสํ อุโปสถค
เค "ปาฏิโมกฺขํ อุทฺทิสฺสสามิตฺติ.

(จินฺตเนน) วิชฺณี อาทาย ฐมฺมาสเน นิสฺสีทิตฺวา "วตฺตติ อาวุโส
เอตฺถ (อุโปสถคเค) สนฺนิปตฺตานํ ภิกฺขุณํ ปาฏิโมกฺขนฺติ ปุจฺจิต
วา "โก อตฺถอ อิมสฺส ปฏฺวิจเนน (อมฺเหหิ)ทินฺเนนาติ (จินฺตเนน) ตฺถ

หิฏเต ภิกขุ ทิสฺวา "อาวุโส ธมฺโม วา วินโย วา นตฺถิ, ปาณฺธิโมกฺเขน
(ตุมฺเหหิ) สุตฺเตน วา อสฺสุตฺเตน วา โก อตฺถเกติ วตฺวา อาสนา วุญฺจหิ.

เอวํ โส กสฺสปสฺส ภควโต ปริยตฺตึสฺสํ โอสกฺกาเปสึ.

โสธฺนตฺถโรปิ ตทฺเหว ปรีนฺิพฺพายิ.

กปิโต อายุปรีโยสฺสเน อวีจิมฺหิ มหฺนฺิรเย นีพฺพตฺติ.

ตาปี อสฺส(กปิลสฺส) มาตา จ ภคินี จ ตสฺสฺสว ทิฏฺฐจฺานุก
ตึ อปชฺชิตฺวา เปสฺเล ภิกขุ อกฺโกสิตฺวา ปรีภาสิตฺวา ตตฺถฺว (อวีจิมฺหิ)
นีพฺพตฺตึสฺ.